

DOI: 10.26565/2227-8877-2020-91-02

УДК 811.111'42'37

ІМПЛІКАТУРИ ЯК МОВЛЕННЄВІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Хамаршех А. Ш.

аспірант кафедри перекладу Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського; e-mail: anastasia_ha_92@hotmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3041-3538>; GOOGLE.SCHOLAR: https://scholar.google.com/citations?hl=ru&view_op=list_works&gmla=AJsN-F7eig175n5x3-ESxab0wnao-wqyDW8ofuEsAdOu_LqxXDvIdQG_NepRIEDqOjKk8MtnvnsEalNKIb2zACYxzO08Zif9Ru7EUnS3J1Q7KXkxqgPcv0fyXGczAiX01IOMb33j7yH&user=btn_guQAAAAJ

(Кременчук)

Статтю присвячено аналізу розсекреченої телефонної розмови між президентом США Дональдом Трампом та президентом України Володимиром Зеленським. Об'єктом аналізу є висловлення з імплікатурами, які аналізуються на предмет особливостей реалізації стратегій і тактик політичного дискурсу. Ітендованість і виводимість як основні характеристики імплікатур зумовлюють стратегічний характер їхньої актуалізації у політичному дискурсі. Глобальною стратегією політичного дискурсу вважається стратегія впливу, оскільки основним мотивом політиків є розширення електорату. На окремих ділянках дискурсу глобальна стратегія втілюється в локальних стратегіях, а на рівні мовленнєвих актів локальна та глобальна стратегії втілюються у мовленнєвих стратегіях або тактиках, які безпосередньо пов'язані з мовними властивостями висловлень. Характерними для американського політичного дискурсу локальними стратегіями впливу є маніпуляція, суб'єктивація, популізм, фасцинація та спрощення інформації. Стратегія маніпуляції полягає у перекрученні фактів задля можливості очорнити опонентів. Стратегія суб'єктивації передбачає намагання політика виокремити себе з-поміж когорти інших політичних діячів. Стратегія популізму дозволяє політику робити вигляд, що його основним мотивом є бажання допомогти народу. Стратегія фасцинації (шоунізації) спирається на найсильніші емоції реципієнта. Ці локальні стратегії реалізуються тактиками звинувачення, наклепу, повтору, протиставлення, вживання просторічної та емоційно-оцінної лексики. Відповідні мовні засоби слугують індикаторами конwersаційних імплікатур, які переважають над конвенційними. Для аналізованого дискурсу характерні ланцюжки імплікатур, за допомогою яких Трамп намагається маніпулятивно впливати на Зеленського.

Ключові слова: вплив, імплікатура, маніпуляція, політичний дискурс, популізм, спрощення інформації, стратегія, суб'єктивація, фасцинація.

Хамаршех А. Ш. Импликатуры как речевые способы реализации стратегий политического дискурса. Статья посвящена анализу рассекреченного телефонного разговора между президентом США Дональдом Трампом и президентом Украины Владимиром Зеленским. Объектом анализа являются высказывания с импликациями, которые анализируются на предмет особенностей реализации стратегий и тактик

политического дискурса. Интендируемость и выводимость как основные характеристики имплицатур обуславливают стратегический характер их актуализации в политическом дискурсе. Глобальной стратегией политического дискурса считается стратегия влияния, так как основным мотивом политиков является расширение электората. На отдельных участках дискурса глобальная стратегия воплощается в локальных стратегиях, а на уровне речевых актов локальная и глобальная стратегии воплощаются в речевых стратегиях или тактиках, которые непосредственно связаны с речевыми особенностями высказываний. Характерными для американского политического дискурса стратегиями влияния являются манипуляция, субъективация, популизм, фасцинация и упрощение информации. Стратегия манипуляции состоит в перекручивании фактов с целью очернить оппонентов. Стратегия субъективации предполагает попытки политика выделить себя из среды других политических деятелей. Стратегия популизма позволяет политику делать вид, что его основным мотивом является желание помочь народу. Стратегия фасцинации (шоунизации) опирается на наиболее сильные эмоции реципиента. Эти локальные стратегии реализуются тактиками обвинения, клеветы, повтора, противопоставления, использования просторечной и эмоционально-оценочной лексики. Соответствующие речевые средства служат индикаторами конверсационных имплицатур, которые преобладают над конвенционными. Для анализируемого дискурса характерны цепочки имплицатур, с помощью которых Трамп пытается манипулятивно влиять на Зеленского.

Ключевые слова: влияние, имплицатура, манипуляция, политический дискурс, популизм, упрощение информации, стратегия, субъективация, фасцинация.

Khamarshekh A. Implicatures as speech means in the realization of political discourse strategies. The article aims to analyse a declassified telephone conversation between the U.S. President Donald Trump and the Ukrainian President Volodymyr Zelensky. The object of analysis is utterances with implications that are studied on peculiarities of the implementation of strategies and tactics in the political discourse. As main characteristics of implicatures, intendability and derivability determine the strategic nature of their actualisation in the political discourse. The strategy of influence is considered the global strategy of political discourse since the main motive of politicians is to expand their electorate. In some areas of the discourse, the global strategy is fulfilled in the local strategies. At the level of speech acts, local and global strategies are fulfilled in speech strategies or tactics that are directly related to the speech characteristics of utterances. American political discourse uses the following strategies of influence: manipulation, subjectivation, populism, fascination, and simplification of information. The manipulation strategy lies in twisting the facts in order to denigrate the opponents. Using the subjectivation strategy, a politician attempts to stand out from the crowd of other politicians. The populism strategy allows a politician to pretend that their main motive is the desire to help people. The fascination strategy aim to provoke strong emotions of the recipient. These local strategies are implemented by tactics of accusation, slander, repetition, opposition, as well as colloquial and emotional-evaluative vocabulary. Corresponding speech devices serve as indicators of conversational implications. Conversational implicatures prevail over conventional ones. The analysed discourse is characterized by chains of implicatures which are used by Trump to manipulate Zelensky.

Keywords: influence, implicature, manipulation, political discourse, populism, information simplification, strategy, subjectivation, fascination.

1. ВСТУП

Сучасний політичний дискурс привертає увагу лінгвістів як комунікативне середовище використання різноманітних стратегій впливу, що зумовлює їхній інтерес до вивчення мовних

і мовленнєвих засобів реалізації цих стратегій [2; 4; 6; 7; 9; 10]. До мовленнєвих засобів реалізації стратегій і тактик політичного дискурсу належать висловлення з імплікатурами, оскільки мовлення людини, а особливо людини-політика, сповнене імпліцитних смислів, тобто не виражених буквально, але таких які можна вивести – з різним ступенем усвідомлюваності – на основі сказаного буквально.

Основним мотивом політиків є розширення електорату та задоволення потреби слухачів у позитивній інформації. Однак ці мотиви є прихованими, а реалізація локальних стратегій і тактик є завуальованою. Метою мовця є передача більшого смислу, ніж передбачає буквально значення висловленого. Ця обставина зумовлює наявність у політичних промовах широкого кола імпліцитних смислів, серед яких велика частка належить імплікатурам. За Г. П. Грайсом, висловлення містить імплікатуру, якщо в процесі мовлення адресант дає можливість адресатові зробити висновок про деякий стан речей, хоча й не говорить прямо, що цей стан речей має місце [5, с. 228], тож інтендованість і виводимість як основні характеристики імплікатур безпосередньо стосуються стратегій впливу на електорат.

Отже, залучення теорії імплікатур до вивчення політичного дискурсу є **актуальним** завданням сучасної лінгвістики, адже донесення думок у непрямий спосіб є дієвим засобом реалізації стратегій впливу, спрямованих на задоволення потреби електорату в позитивній інформації та на його збільшення.

Метою цієї статті є визначення лінгвопрагматичних властивостей висловлень із імплікатурами. Висловлення з імплікатурами є **об'єктом** аналізу, а **предмет** становлять особливості реалізації такими висловленнями стратегій і тактик політичного дискурсу. **Завданнями** дослідження є аналіз висловлень з імплікатурами, використаними у телефонній розмові президента США Дональда Трампа із президентом України Володимиром Зеленським; встановлення їхніх лінгвопрагматичних властивостей; опис особливостей реалізації стратегій і тактик політичного дискурсу висловленнями з імплікатурами.

Матеріалом дослідження слугує розсекречена стенограма телефонної розмови президента США Дональда Трампа із президентом України Володимиром Зеленським. Цей скандальний дзвінок призвів до ініціювання процедури імпічменту президента Трампа, адже представники партії-конкурента вбачали у словах голови країни приховані смисли та завуальований тиск на президента України. Аналіз імплікатур, вкладених Трампом у розмову, дозволить побачити особливості реалізації адресантом глобальної стратегії впливу за

допомогою імплікатур. Адресантом виступає президент США, Дональд Трамп, а адресатом – президент України.

Аналіз імплікатур проводиться з опертям на виокремлені Г. П. Грайсом два типи – конвенційні й конверсаційні імплікатури [13, с. 243-265]. Під конвенційністю розуміється відповідність мовних одиниць у дискурсі загальноприйнятому значенню, яке за мовною конвенцією зафіксовано в словниках. Конвенційні імплікатури прив'язані до мовних одиниць, які є тригерами імплікатур. Під терміном «тригер» розуміємо мовні засоби, які викликають інтендування та активацію імплікатури у свідомості комунікантів [11, с. 215]. Виведення конверсаційних імплікатур відбувається на основі дискурсивного контексту, вони не мають мовних тригерів, натомість на їхню наявність адресату вказують певні лексичні одиниці та тактики, які він використовує для виведення імплікатури, – індикатори, проте основним індикатором імплікатури є дискурсивний контекст [1, с. 57].

Аналіз стратегій дискурсу проведено за Т. А. ван Дейком, який виокремлює три типи стратегій: глобальні, локальні та мовленнєві [6, с. 273–274]. Глобальна стратегія визначає когнітивний план спілкування, «загальну організацію певної послідовності дій» [6, с. 272]. Глобальною стратегією політичного дискурсу є стратегія впливу.

На окремих ділянках дискурсу глобальна стратегія втілюється в локальних стратегіях, а на рівні мовленнєвих актів локальна та глобальна стратегії втілюються у мовленнєвій стратегії, яка безпосередньо пов'язана з мовними властивостями висловлень, та відповідає поняттю тактики. Тактика являє собою спосіб реалізації стратегії, що впливає на вибір мовцем засобів здійснення комунікативних дій. Тактика є спектром прийомів реалізації стратегічного задуму, конкретною реалізацією стратегії на певному етапі комунікації.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз емпіричного матеріалу продемонстрував, що в американському політичному дискурсі імплікатури є характерними для реалізації таких локальних стратегій, як маніпуляція, суб'єктивація, популізм, фасцинація та спрощення інформації. Для реалізації локальних стратегій впливу використовуються такі мовленнєві стратегії або тактики: пусті обіцянки, брехня, наклеп, звинувачення, насмішка, використання лозунгів, вульгаризація, залякування, знаходження «цапів-відбувайлів», повтор, протиставлення, вживання просторічної та емоційно-оцінної лексики тощо. У розмову з президентом Зеленським президент Трамп вклав

20 імплікатур, 18 з яких – конwersаційні і лише 2 – конвенційні.

Стратегія маніпуляції полягає у перекрученні фактів задля можливості очорнити опонентів. Оскільки президент України не є його прямим опонентом, Дональд Трамп вдається до стратегії маніпуляції з іншою метою: показати свою перевагу над президентом України, завуалювавши це у похвалу, захват і поздоровлення:

(1) *The way you came from behind, somebody who wasn't given much of a chance, and you ended up winning easily. It's a fantastic achievement. Congratulations. (+> You (President Zelensky) weren't meant to win, you had a losing position in the game. +> You'd better listen to me, an experienced winner)*

Трамп наголошує на тому, що ніхто у політичному світі не очікував на перемогу Зеленського. Тригером імплікатури у цьому уривку виступає фразеологізм *come from behind*, який, згідно з тлумаченням Кембриджського словника, означає перемогу, незважаючи на програшну позицію у грі [12]. Іншим тригером цієї імплікатури виступає словосполучення *who wasn't given much of a chance*. Трамп називає Зеленського тим, кому не було дано багато шансів (на перемогу). Перша імплікатура в ланцюжку є конвенційною, а друга – порада прислухуватися до нього як успішного політика – є конwersаційною. Ці імплікатури дозволили президенту США на самому початку показати своє домінування над щойно обраним президентом України, досягнувши у такий спосіб маніпулятивного ефекту.

У подальшій розмові президент Трамп вдається до тактики наклепу з метою очорнити конкурентів, якими в цій ситуації виявилися Ангела Меркель та інші голови Європейського Союзу, які бажають отримати певну владу над щойно обраним президентом України:

(2) *We do a lot for Ukraine. We spend a lot of effort and a lot of time. Much more than the European countries are doing and they should be helping you more than they are. Germany does almost nothing for you. All they do is talk <...>. When I was speaking to Angela Merkel, she talks Ukraine, but she doesn't do anything. A lot of the European countries are the same way so I think it's something you want to look at. (+> They do nothing for you, so you should do nothing for them. +> We do a lot for you, you owe us)*

Стратегія маніпуляції у цьому фрагменті реалізується за допомогою тактик наклепу і звинувачення опонентів. Дональд Трамп стверджує, що США так багато роблять для України, а Німеччина (і особисто Ангела Меркель) та інші європейські країни не роблять нічого. У контексті всієї розмови це твердження генерує конwersаційну імплікатуру *Оскільки вони нічого*

не роблять для вас, ви не маєте щось робити для них; оскільки ми (США) робимо багато для вас, ви нам винні.

У наступному фрагменті прослідковується інтендування схожого смислу, але індикатором виступає тактика повтору:

(3) <...> the United States has been very very good to Ukraine. *I wouldn't say that it's reciprocal necessarily because things are happening that are not good but the United States has been very very good to Ukraine. (+> We didn't only do what was necessary, we did much more. +> You should be good to us in response)*

Дональд Трамп двічі повторює, що США дуже добре ставились до України. Крім того, у обох повторах президент двічі використовує прислівник *дуже* задля підсилення цього прийому. Після того, як президент Зеленський погоджується із тим, що США зробили значний внесок у розвиток подій в стосунках між Росією та Україною, президент Америки продовжує:

(4) I would like you to do us a favor though because our country has been through a lot and Ukraine knows a lot about it. (+> *You owe me a favor because we helped you when your country was through a lot and now my country is through a lot; your country knows a lot about it, which means you are able to help*)

Стратегія маніпуляції досягає найвищого свого розвитку, адже у наведеному уривку розкривається причина всього сказаного вище. У висловленні *I would like you to do us a favor though* вкладено імплікатуру *Ви повинні зробити мені послугу, зважаючи на все те, що ми зробили для вас*. Дональд Трамп порівнює складну ситуацію в Україні, з вирішенням якої Сполучені Штати активно допомагали, із складною ситуацією в США: *our country has been through a lot*. Пресупозиційне знання про те, що Америка допомагала Україні, актуалізує імплікатуру *Ви повинні нам допомогти у відповідь*. Крім того, Дональд Трамп вкладає імплікатуру *Ми знаємо, що ви знаєте багато, а отже – можете допомогти* у фразу *and Ukraine knows a lot about it*. Індикатором цієї імплікатури є дієслівне словосполучення *знати багато*. Отже, Трамп намагається тиснути на Зеленського у маніпулятивний спосіб, спонукаючи його до моральних зобов'язань.

Стратегія маніпуляції реалізується і тактикою наклепу. Дональд Трамп має на меті очорнити конкурентів, а саме – Роберта Мюллера, прокурора, який розслідує справи, пов'язані з президентом:

(5) *As you saw yesterday, that whole nonsense ended with a very poor performance by a*

man named Robert Mueller; an incompetent performance <...>. (+> You shouldn't pay any attention to bad things which are said about me, it is complete nonsense)

Індикаторами імплікатури *Не звертайте увагу на погані речі, які говорять про мене, це все безглуздя* слугують слова та словосполучення з негативним оцінним забарвленням *нонсенс, погана робота, некомпетентна робота*, які застосовано щодо Роберта Мюллера, як людини, небезпечної для Дональда Трампа. Трамп непрямо звинувачує і Україну:

(6) *<...> but they say a lot of it started with Ukraine. Whatever you can do, it's very important that you do it if that's possible. (+>Ukraine is responsible for these problems. +> You, as the President of Ukraine, should do whatever you can to help me with the situation)*

Натякаючи на те, що *Україна замішана у причини цих проблем*, Трамп спонукає Зеленського до зобов'язання залучитися до вирішення цих проблем: *Ви, як президент України, маєте сприяти їх вирішенню*, що означає маніпулятивний тиск на Зеленського.

Задля маніпулятивного впливу на співрозмовника Дональд Трамп використовує і локальну стратегію спрощення інформації. Вона полягає у тому, що політик при висвітленні певної теми вихоплює окремий аспект, який є зручним для нього, та випускає з уваги усі інші питання. Крім того, інформація може бути неперевіреною, або ж не підкріпленою фактами. Для реалізації цієї стратегії використано тактику звинувачення:

(7) *I would like you to find out what happened with this whole situation with Ukraine, they say Crowdstrike... I guess you have one of your wealthy people... The server, they say Ukraine has it. There are a lot of things that went on, the whole situation. I think you're surrounding yourself with some of the same people. I would like to have the Attorney General call you or your people and I would like you to get to the bottom of it. (+> The server is in Ukraine; Ukraine is related to the problem. +> I ask you to deal with it)*

У цьому уривку президент Трамп, нібито мимоволі, згадує компанію *Crowdstrike*, яка розслідувала деталі хакерської атаки на сервери демократичної партії. Трамп згадує про якогось багатія в Україні, але думку не продовжує. Після цього Трамп вкладає у конwersаційну імплікатуру звинувачення: сервер, з якого було здійснено атаку, знаходиться в Україні. Більше того, він посилює натяк, стверджуючи, що президент Зеленський оточує себе «тими ж людьми». Однак словосполучення *я думаю, я здогадуюсь, говорять* вказують на те, що факти, які підтвердили б ці звинувачення, надані не будуть.

Дональд Трамп застосовує ще одну стратегію впливу, а саме – стратегію суб'єктивізації,

яка дозволяє політику виокремити себе з-поміж когорти інших політичних діячів. На фрагмент, що складається із 83 слів, приходиться 5 випадків вживання займенника *Я*, що складає 6 % від усього тексту уривку. Повтор особового займенника *Я* є індикатором імплікатури *Це моє особисте прохання, а з моїми проханнями варто рахуватись*.

Стратегія популізму дозволяє політику робити вигляд, що його основним мотивом є бажання допомогти народу. Ця стратегія дозволяє Дональду Трампу стверджувати, що він найбільше дбає про добробут України:

(8) *I heard you had a prosecutor who was very good and he was shut down and that's really unfair. A lot of people are talking about that, the way they shut your very good prosecutor down and you had some very bad people involved. (+> *That prosecutor was an honorable man unlike the people who shut him down.* +> *You should follow the prosecutor's example for your own good.* +> *Investigate the case the prosecutor was investigating*)*

У цьому фрагменті йдеться про «дуже хорошого» українського прокурора, якого змістили, і це «було дуже несправедливо». Хороший український прокурор протиставляється «поганим людям», які були залучені до його звільнення (тактика протиставлення), що генерує імплікатуру *Оскільки той прокурор був достойним чоловіком (на відміну від людей, які змістили його), треба наслідувати його приклад*. Здається, Дональд Трамп дбає, щоб у судовій системі України були лише «дуже хороші» прокурори. Але насправді йдеться про поновлення справи проти компанії *Burisma*, якою, власне, і займався той самий прокурор. У раді директорів цієї компанії працював син Джо Байдена, головного опонента Дональда Трампа на майбутніх виборах. У такий спосіб, прикриваючись популістичними намірами, Дональд Трамп просить поновити справу проти його конкурента.

Продовжуючи говорити про справу Байдена, президент Америки наголошує, що про це говорять багато різних (важливих) людей:

(9) *There's a lot of talk about Biden's son, that Biden stopped the prosecution and a lot of people want to find out about that so whatever you can do with the Attorney General would be great. (+> *It's not only important for me, It's important for a lot of people*)*

Повтор числівника *багато* виступає індикатором імплікатури *Це важливо не лише для мене, це важливо для багатьох людей*.

Реалізуючи тактику звинувачення опонента, Трамп вживає дієслово *to brag*, яке, згідно з визначенням Кембриджського словника, означає 'говорити із занадто великою гордістю про те,

що ти зробив' [12]:

(10) *Biden went around bragging that he stopped the prosecution so if you can look into it... It sounds horrible to me.* (+> *Biden doesn't only break the law, he's proud of it.* +> *I'm nothing like him*)

Дональд Трамп коментує таке ставлення Байдена до закону, говорячи *It sounds horrible to me*. Використання емоційно-забарвленого прикметника *horrible* генерує імплікатуру *Я не такий який він*. Ця імплікатура дозволяє реалізувати стратегію фасцинації (шоунізації), знаки і символи якої спираються на найсильніші емоції [8, с. 163]. Безумовно, емоція жаху є досить сильною, тож саме до неї і апелює Дональд Трамп, описуючи гріхи Байдена. Тож стратегія фасцинації супроводжується вживанням емоційно-оцінної лексики.

Крім того, стратегія фасцинації дозволяє політику здаватися таким, що належить до кола «своїх». Використання просторічної лексики створює відчуття, що це дружня бесіда, а не офіційна розмова між двома президентами:

(11) *Rudy very much knows what's happening and he is a very capable guy.* (+> *I am your friend. Rudy is my friend.* +> *You two should cooperate*)

Стратегія фасцинації у поданому фрагменті реалізується за допомогою звернення до третьої особи на ім'я у скороченій формі (*Rudy*), граматично неправильний порядок слів (обставина способу дії перед дієсловом) та використання сленгу (*a guy*). Такі просторіччя є індикаторами імплікатури *Я ваш друг. Руді мій друг. Ви повинні співпрацювати*.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, аналіз розсекреченої телефонної розмови між президентом США Дональдом Трампом та президентом України Володимиром Зеленським дозволяє стверджувати, що імплікатури відіграють суттєву роль у реалізації локальних стратегій впливу. Характерними для американського політичного дискурсу локальними стратегіями впливу є маніпуляція, суб'єктивізація, популізм, фасцинація та спрощення інформації. Ці локальні стратегії реалізуються тактиками звинувачення, наклепу, повтору, протиставлення, вживання просторічної та емоційно-оцінної лексики. Відповідні мовні засоби слугують індикаторами конверсаційних імплікатур, які переважають над конвенційними. Для аналізованого дискурсу характерні ланцюжки імплікатур, за допомогою яких Дональд Трамп намагається маніпулятивно впливати на Зеленського.

Перспективним є встановлення мовних видів конвенційних імплікатур, характеристика тригерів конвенційних та індикаторів конверсаційних імплікатур, їхніх іллокутивних властивостей у взаємодії зі стратегіями й тактиками впливу в американському політичному дискурсі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безугла Л. Р. Теоретико-методологічні засади лінгвопрагматичних досліджень дискурсу. *Від слова до діла: лінгвопрагматика дискурсу*. Вінниця: Нова Книга, 2020. С. 16–75.
2. Белова А. Д. Американизм, американский политический дискурс и идиостиль президента Теодора Рузвельта // *Вісник Харківського держ. ун-ту імені В. Н. Каразіна*, 1999. Вип. 430. С. 6–13.
3. Діденко М. О. Політичний виступ як тип тексту (на матеріалі виступів німецьких політичних діячів кінця 20 століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови». Одеса, 2001. 20 с.
4. Горіна О. В. Когнітивно-комунікативні характеристики американського електорального дискурсу республіканців : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови». Харків, 2008. 20 с.
5. Грайс П. Логика и речевое общение. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва : Прогресс, 1985. Вып. № 16. С. 217–237.
6. Дейк Т. А. ван. Язык. Познание. Коммуникация. Москва, 1989. 307 с.
7. Каліщук Д. М. Концептуальні стилі англomовних політиків (на матеріалі політичного дискурсу президентів Дж. Буша мол., Б. Обама) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови». Запоріжжя, 2017. 20 с.
8. Кнорозов Ю. В. Об изучении фасцинации // *Вопросы языкознания*. 1962. Вып. 1. С. 163.
9. Маслова В. А. Политический дискурс: языковые игры или игры в слова? // *Политическая лингвистика*. Екатеринбург, 2008. Вып. 1(24). С. 43–48.
10. Харитоновна Д. Д. Український політичний дискурс: когнітивно-семантичні та прагмакомунікативні виміри : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2019. 21 с.
11. Brown P., Levinson S. C. *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge : Cambridge University Press, 1988. 345 p.

12. English Cambridge dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
13. Grice H. P. Logik und Konversation. Handlung, Kommunikation, Bedeutung. Frankfurt : Suhrkamp, 1993. S. 243–265.

REFERENCES

Bezuglaia, L.R. (2020). Teoretyko-metodologichni zasady lingvopragmatychnyh doslidzhen dyskursu [Theoretical and methodological foundations of linguopragmatic studies of discourse]. *Vid slova do dila: lingvopragmatyka dyskursu [From Word to Deed: Linguistic Pragmatics of Discourse]*. Vinnytsya : Nova Knyga, 16–75. (in Ukrainian)

Belova A.D. (1999). Amerikanizm, amerikanskij politicheskij diskurs i idiosstil' prezidenta Teodora Ruzvel'ta [Americanism, political discourse and Theodore Roosevelt's idiomatic style]. *Visnik Kharkivs'kogo derzh. un-tu [Kharkiv State University Messenger]*, 6–13. (in Russian)

Didenko M. O. (2001) Politychnyj vystup yak typ tekstu (na materialy vystupiv nimeczkyh politychnyh diyachiv kincy 20 stolittya). Avtoref. dyss. kand. filol. nauk [Political speech as a type of text (based on materials of speeches of German politicians of the 20th century. Cand. philol. sci. diss. Synopsis], Odesa. (in Ukrainian)

Gorina O. V. (2008) Kognityvno-komunikatyvni xarakterystyky amerykansko elektroalnogo dyskursu respublikanciv. Avtoref. dyss. kand. filol. nauk [Cognitive-communicative characteristics of American republican electoral discourse. Cand. philol. sci. diss. synopsis]. Kharkiv. (in Ukrainian)

Grice H. P. (1985) Logika i rechevoe obshhenie [Logic and conversation]. *Novoe v zarubezhnoj lingvistike [New in Foreign Linguistics]*. Moskva : Progress. № 16, 217–237. (in Russian)

Dejk, T. A. (1989). Jazyk. Poznanie. Kommunikacija [Language. Knowledge. Communication]. Moscow : Progress. (in Russian)

Kalishhuk D. M. (2017) Konceptualni styli anglo-movnyh politykiv (na materialy politychnogo dyskursu prezidentiv Dzh. Busha mol., B. Obamy) Avtoref. diss. kand. filol. nauk [Conceptual styles of English-speaking politicians (based on materials of political discourse of presidents George Bush Jr. and Barak Obama. Cand. Philol. Sci. diss. synopsis] Zaporizhzhya. (In Ukrainian)

Knorozov Ju. V. (1962) Ob izuchenii fascinacii [About studies on fascination]. *Voprosy jazykoznanija [Issues of Linguistics]*. Vyp. 1. 163. (in Russian)

Maslova V. A. (2008) Politicheskij diskurs: jazykovye igry ili igry v slova? [Political discourse: communicative games or playing with words?]. *Politicheskaja lingvistika [Political Linguistics]*. Ekaterinburg, Vyp. 1(24), 43–48. (in Russian)

Kharytonova D. D. (2019) Ukrayinskyj politychnyj diskurs: kognityvno-semantychni ta pragmakomunikatyvni vymiry. Avtoref. diss. kand. filol. nauk [Ukrainian political discourse: cognitive-semantic and pragmatical-communicative dimensions. Cand. Philol. Sci. diss. synopsis]. Kyiiv. (in Ukrainian)

Brown P., Levinson S.C. (1988) Politeness: Some universals in language usage. *Cambridge University Press*.

English Cambridge dictionary. Available at: <https://dictionary.cambridge.org/>

Grice H. P. (1993) Logik und Konversation. *Handlung, Kommunikation, Bedeutung*. Frankfurt, 243–265.

СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРЕ / INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Хамаршех Анастасия Шахер – аспирант кафедры перевода Кременчугского национального университета имени Михаила Остроградского; e-mail: anastasia_ha_92@hotmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3041-3538>; GOOGLE.SCHOLAR: https://scholar.google.com/citations?hl=ru&view_op=list_works&gmla=AJsN-F7eig175n5x3-ESxab0wnao-wqyDW8ofuEsAdOu_LqxXDvIdQG_NepRIEDqOjKk8MtnvnsEalNKIb2zACYxzO08Zif9Ru7EUnS3J1Q7KXkxqgPcv0fyXGczAiX01IOMb33j7yH&user=btn_guQAAAAJ

Khamarshekh Anastasiia – postgraduate human sciences student at Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi national university; e-mail: anastasia_ha_92@hotmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3041-3538>; GOOGLE.SCHOLAR: https://scholar.google.com/citations?hl=ru&view_op=list_works&gmla=AJsN-F7eig175n5x3-ESxab0wnao-wqyDW8ofuEsAdOu_LqxXDvIdQG_NepRIEDqOjKk8MtnvnsEalNKIb2zACYxzO08Zif9Ru7EUnS3J1Q7KXkxqgPcv0fyXGczAiX01IOMb33j7yH&user=btn_guQAAAAJ